

Mental Status Examination (MSE)

อาจารย์ ดร.พิเชษฐ์ สุวรรณจินดา
อาจารย์ ไผโรส มุฮัมหมัดสกุล
กลุ่มวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การตรวจสภาพจิต (Mental Status Examination) ในการดูแลผู้ป่วยแต่ละราย จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทั้งส่วนประวัติ และการตรวจร่างกาย แต่ เนื่องจากในผู้ป่วยจิตเวช อาการและอาการแสดงส่วนมากอาจไม่สามารถจับต้องทางกายได้ แพทย์จึง จำเป็นต้องเรียนรู้การตรวจสภาพจิต ซึ่งเป็นการตรวจร่างกายทางจิตเวชนั่นเอง โดยข้อมูลเหล่านี้ ส่วนมากสามารถได้ผ่านการสังเกต การฟัง และ ส่วนหนึ่งได้จากการแปรผลคำตอบจากการถามคำถาม ที่มีรูปแบบ ซึ่งการตรวจสภาพจิตนี้สามารถประเมินได้ตั้งแต่เริ่มต้นการสัมภาษณ์

1. Appearance and Behaviour

- Grooming
- Hygiene
- Scars/ Tattoos
- Eye contact
- Younger/ Older than age
- Attitude

2. Motor Activity

Normal, slowed, agitated

Abnormal movement

- **Dystonia**
- **Parkinsonism; tremor**
- **Akathisia; ความรู้กระวนกระวายของแขนขา ทำให้ต้องขยับ**

ตลอดเวลาอยู่หนึ่งไม่ได้

- **Tardive dyskinesia; involuntary movements of the face and jaw, lip**
- **Cataplexy; อาการกล้ามเนื้อที่อยู่ในอำนาจจิตใจอ่อนแรงไป**

ทันทีทันใด ทำให้ไม่อาจเคลื่อนไหวร่างกายได้

3. Speech

Fluency, amount, rate, tone, and volume

- Mutism ไม่พูด
- Slurred speech พูดไม่ชัดลิ้นแข็ง
- Dysarthria พูดไม่ชัดที่เกิดจากความบกพร่องของ

เส้นประสาทที่ควบคุมกล้ามเนื้อของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด

- Stuttering พูดติดอ่าง

3. Speech

ความผิดปกติของการพูดเป็นสิ่งที่สะท้อนกระแสและรูปแบบของ
ความคิด ที่ผิดปกติ

Poverty of speech ปริมาณของคำพูดมีน้อย ผู้ป่วยจะตอบแค่ว่าถาม
ตอบสั้น ไม่ได้รายละเอียดนอกเหนือไปกว่านั้น

Blocking กระแสคำพูดหยุดชะงักก่อนที่จะพูดจบ หลังจากเงยบไปชั่ว
ครู่ ผู้ป่วยบอกว่าจำไม่ได้ว่าได้พูดอะไร ออกไป หรือตั้งใจจะพูดเรื่องอะไร

3. Speech

Pressure of speech ผู้ป่วยพูดเร็วจนผู้อื่นไม่มีโอกาสขัดจังหวะ บางครั้งถึงแม้จะขัดจังหวะผู้ป่วยก็ยังพูดต่อ มักพูด เสียงดังเต็มไปด้วย อารมณ์

Clanging เป็นการพูดที่มุ่งเน้นถึงการมีสัมผัสคล้องจองกันมากกว่าการ มีความหมายต่อเนื่องกัน ทำให้บางครั้งมีคำ เกินมาหรือขาดหายไป

Neologism ใช้คำพูดใหม่ที่มีความหมายของตนเอง ผู้อื่นไม่เข้าใจ ความหมายด้วย

3. Speech

Incoherence ภายในความคิดแต่ละตอนจะขาดความเชื่อมโยงกัน การเรียงลำดับคำสับสน ทำให้ฟังไม่เข้าใจเลย ว่าผู้ป่วยต้องการสื่ออะไร

Irrelevance คำพูดการตอบคำถามไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกถาม

Tangentiality ตอบคำถามเฉียดๆ เกี่ยวข้องกับคำถามเพียงเล็กน้อยหรือไม่เกี่ยวข้องเลย

Circumstantiality พูดอ้อมค้อมไม่ตรงจุด โดยเพิ่มรายละเอียดหรือสิ่งไม่ตรงประเด็นลงไป แต่ในตอนท้ายยังกลับ มาที่จุดหมายได้

Loosening of association เป็นการขาดความต่อเนื่องของเนื้อหาที่พูด ผู้ป่วยเปลี่ยนจากเรื่องหนึ่งไปเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันเลยหรืออาจเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อย โดยที่ผู้พูดไม่ได้ตระหนักว่าเป็นคนละเรื่องกัน

4. Mood

Depress mood ความรู้สึกซึมเศร้า

Dysphoric mood ความรู้สึกทุกข์ทรมาน ไม่สบายใจ

Euthymic mood อารมณ์ที่อยู่ในขอบเขตปกติ ไม่ซึมเศร้า หรือ
ครีครวหนผิดปกติ

Elevated mood มีความสุข รื่นเริงขึ้นกว่าปกติจากเดิม แต่ไม่
จำเป็นต้องผิดปกติเสมอไป

Euphoric mood มีความสุข รู้สึกสบายมากเกินความเป็นจริง เป็น
ภาวะที่แสดงถึงความผิดปกติทางอารมณ์

Irritable mood อารมณ์ขุ่นเคือง หงุดหงิด ฉุนเฉียวง่าย

4. Mood

The patient's internal and sustained emotional state

Report by the patient (subjective)

Anxiety ความรู้สึกวิตกกังวล หวั่นเกรงว่าจะเกิดเรื่องร้ายขึ้นกับตนเอง หรือคนใกล้ชิด มักเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือสิ่งที่ไม่สบายใจ

Fear ความกลัว ที่มีสาเหตุจากภายนอกชัดเจน มีเหตุผล สัมควรกับอันตรายที่จะเกิดขึ้น รู้ว่ากลัวอะไร เป็นเป็นความ กลัวต่อภัยอันตรายภายนอกที่มองเห็นได้

Apathy เป็นภาวะที่หมดความรู้สึกสนใจต่อสิ่งต่างๆ การแสดงออกทางอารมณ์อาจลดลง มักจะเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น และผู้ป่วยไม่ตระหนักถึงความผิดปกตินี้ของตน

Anhedonia ผู้ป่วยไม่สามารถที่จะมีความสุขความพึงพอใจในกิจกรรมต่างๆ เหมือนอย่างเคย ผู้ป่วยรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงไปของตนเอง

5. Affect

The expression of mood

Observed external emotional expression
at the moment (objective)

Elements of affect

Quality (or tone)

Quantity (or intensity)

Range

Appropriateness

5. Affect

Restricted affect การแสดงออกของอารมณ์ลดลง สังเกตเห็นได้ชัด

Blunted affect การแสดงออกลดลงมากกว่า restricted affect

Flat affect ไม่มีการแสดงออกของอารมณ์เลย หน้าตาเฉยเมย น้ำเสียงราบเรียบ

Labile affect อารมณ์เปลี่ยนแปลงไปมาง่าย มีการควบคุมการแสดงออกของ
อารมณ์น้อย

Appropriate affect การแสดงออกของอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด หรือ
ความคิดในขณะนั้น

Inappropriate affect การแสดงออกของอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด หรือ
ความคิดในขณะนั้นอย่าง เห็นได้ชัดเจน เช่น ผู้ป่วยอัมยิ้มขณะเล่าถึงเหตุการณ์ตอนที่
แม่เสียชีวิต

6. Thought

ประกอบด้วย Content and Process (or form)

Content of thought

Obsessional thoughts (ย้ำคิด) มีความคิดซ้ำๆ และไม่เป็นที่
ต้องการเกิดขึ้นตลอดเวลา

Preoccupation การมีความคิดจดจ่อหมกมุ่นอยู่กับเรื่องใดเรื่อง
หนึ่งตลอดเวลา

Overvalued idea เป็นความคิดหรือความเชื่อที่ปราศจากเหตุผล
และคงอยู่นาน ผู้ป่วยเชื่อหนักแน่นกว่าความเชื่อ ธรรมดาทั่วไป แต่ไม่
ถึงกับฝังแน่นแบบความหลงผิด

6. Thought

ประกอบด้วย Content and Process (or form)

1. Content of thought

Delusion (fixed false belief) ความคิดหรือความเชื่อที่ผิดๆ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และฝังแน่นไม่สามารถถลบบ้างหรือเปลี่ยน ความเชื่อนั้นได้ แม้ว่าจะมีหลักฐานหรือ เหตุผลที่ตรงข้ามกับ ความเชื่อนั้นมายืนยัน โดยความเชื่อดังกล่าวมิได้เป็นความเชื่อ ที่ยึดถือร่วมกันในวัฒนธรรมนั้นๆ

Systematized delusion ผู้ป่วยมีอาการหลงผิดอยู่เรื่องหนึ่งที่เป็นแกนหลัก รวมเอาอาการหลงผิดต่างๆรวมไปกับ ข้อเท็จจริง และหลักฐานต่างๆที่ผู้ป่วยรับรู้ มาผูกเชื่อมโยงเป็นแนวทางเดียวกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

Bizarre delusion อาการหลงผิดที่มีเนื้อหาแปลก พิลึกพิลั่น เป็นไปไม่ได้

6. Thought

Delusion

Delusion of reference การหลงผิดว่าพฤติกรรมกระทำของผู้อื่นมุ่งหมายเพื่อสื่อถึงตน

Grandios delusion ผู้ป่วยคิดว่าตนเองเป็นคนสำคัญผิดธรรมดา หรือมีอำนาจพิเศษ เช่น ตนเองเป็นพระเจ้า หรือมหาเศรษฐี

Persecutory delusion ผู้ป่วยหลงผิดว่ามีคนคิดที่จะทำร้ายหรือคอยปองร้ายตนเอง เช่น คิดว่า มีคนคอยติดตามไปทุกหนทุกแห่ง เพื่อที่จะทำร้ายตน

Delusion of control ผู้ป่วยคิดว่ามีอำนาจบางอย่างจากภายนอก สามารถควบคุมความคิด และการกระทำของตนได้ ผู้ป่วยหลงผิดว่า คนอื่นบังคับตนได้ หรือตนตกอยู่ในอำนาจของบุคคลนั้น

Delusion of infidelity (jealousy delusion) ผู้ป่วยหลงผิดว่า สามีหรือภรรยาของผู้ป่วยประพฤตินอกใจ

6. Thought

Delusion

Erotic delusion (Erotomania) ผู้ป่วยหลงผิดว่ามีคนมาแอบชอบ หลงรักผู้ป่วย

Somatic delusion มีความหลงผิดเกี่ยวกับร่างกายของตน เช่น คิดว่ามีแมลงฝังอยู่ในร่างกายตนเอง

Delusion of sin and guilt ผู้ป่วยหลงผิดว่าตนเองมีความผิดใหญ่หลวง รู้สึกเป็นบาป/รู้สึกผิด พบได้ใน major depression

Delusional perception ผู้ป่วยหลงผิดในการรับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นของตนเอง เช่น ผู้ป่วยมองเห็นก้อนเมฆบนท้องฟ้าก็คิดไปว่าเป็นสาส์นจากพระเจ้าส่งถึงตนเอง

6. Thought

ประกอบด้วย Content and Process (or form)

1. Content of thought

Thought broadcasting รู้สึกว่าความคิดของตัวเองการฉายออกไปสู่
สิ่งแวดล้อมได้ ทำให้คนอื่นรู้ความคิดของตนเองได้

Thought insertion คิดว่ามีคนเอาความคิดมาใส่ในสมอง

Thought withdrawal คิดว่ามีคนมาดึงความคิดออกจากสมองไป

Suicidal idea มีความคิดอยากตาย หรือถ้าตายไปก็ดี

Suicidal wish มีความปรารถนา หรือตั้งใจอย่างมากที่จะตาย

6. Thought

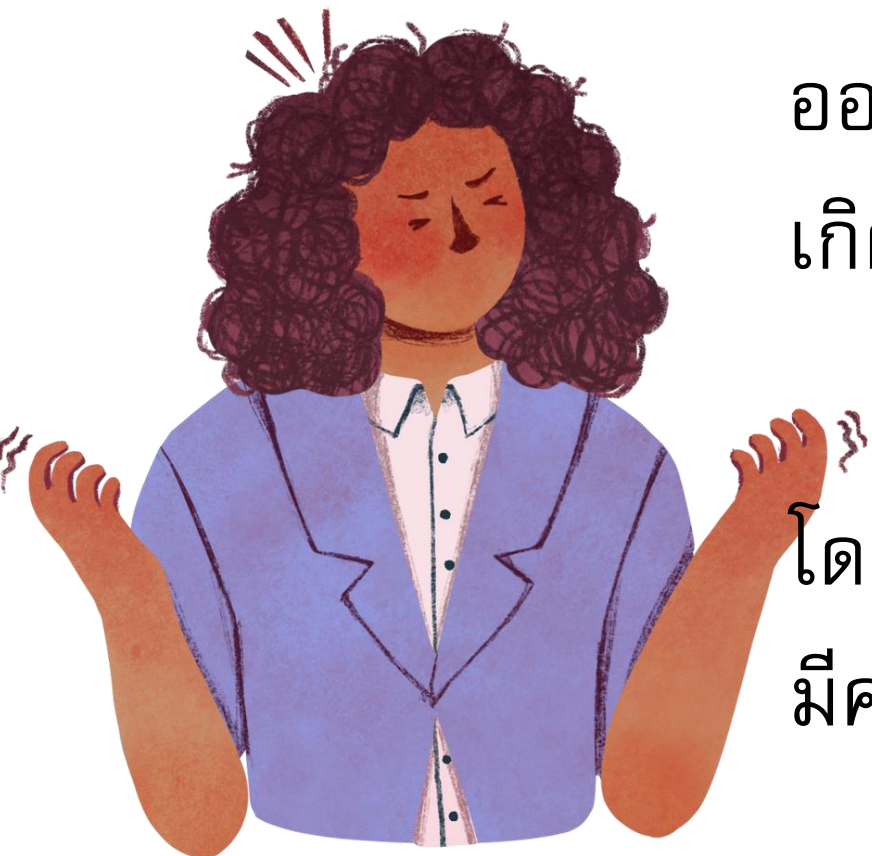
ประกอบด้วย Content and Process (or form)

2. Process or form of thought

Blocking

Perseveration เป็นการกระทำซ้ำ ๆ อย่างควบคุมไม่ได้ มักจะเป็นคำพูดซึ่งสอดคล้อง กับสิ่งเร้าที่นำมาก่อน เช่น การตอบคำถามซ้ำ ๆ หรือถ้าเป็นการกระทำก็อาจออกมา ในลักษณะ การเขียนตัวอักษรหรือรูปซ้ำ ๆ พบบ่อยในพวก dementia หรืออาจเกิดในโรคจิตเภท

Flight of idea ผู้ป่วยมีความคิดหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แสดงออกมา โดยการพูดมากและพูดเร็ว พูดเรื่องหนึ่งยังไม่ทันจบก็เปลี่ยนไปอีกเรื่องหนึ่ง แต่เรื่องราว มีความต่อเนื่องกัน

7. Perception

Illusion (misperception of stimuli) *more organic เช่น เห็น
สายน้ำเกลือเป็นงู

Hallucination (perception in the absent of stimuli)

Depersonalization รู้สึกตัวเองไม่ใช่ตัวเอง หรือมีบางอย่าง
เปลี่ยนไป

Derealization รู้สึกสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปแต่อธิบายไม่ถูก

7. Perception

Hallucination

Auditory hallucination

Voice discussing/ commenting/ commanding

Visual hallucination

Olfactory hallucination

Tactile hallucination

Somatic hallucination

R/O organic

7. Perception

Hallucination

Autoscopic hallucination เห็นเงาของตัวเอง

Hypnagogic hallucination การรับรู้ผิดปกติก่อนนอน

Hypnopompic hallucination การรับรู้ผิดปกติตื่นนอน

8. Cognitive function

Level of Consciousness

Alert

Drowsiness เป็นสภาวะซึ่งผู้ป่วยไม่ค่อยรู้สึกตัว ครึ่งหลับครึ่งตื่น

Stupor เป็นสภาวะ ผู้ป่วยจะอยู่ในสภาพหมดสติ แต่ถ้าถูก กระตุ้นด้วย deep pain จะตอบสนองโดยร้องครางได้

Coma เป็นสภาวะซึ่งผู้ป่วยหมดสติ ไม่มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ

Clouding of Consciousness สภาวะที่ระดับสติสัมปชัญญะลดลง ทำให้การรับรู้ความเป็นไปรอบตัวลดลงกว่าเดิม ไม่สามารถรับรู้สิ่งต่างๆได้ชัดเจน

Fluctuation of Consciousness เป็นสภาวะที่สติสัมปชัญญะของผู้ป่วยไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาของวัน

8. Cognitive function

Consciousness

Orientation/disorientation

Time, Place, Person

Attention and Concentration

Inattention

Distractibility

การทดสอบเช่นให้ทำ 100-7 ไปห้าครั้ง (93, 86, 79, 72, 65)

การทำ digit forward/ digit backward

8. Cognitive function

Memory

Levels of memory

Immediate: ความจำระยะสั้น จำที่เพิ่งได้รับข้อมูลไปภายในเวลาเป็นวินาทีถึงนาที เช่นการทวนหมายเลขโทรศัพท์หลังได้ฟังทันที

Recent: เป็นความจำระยะยาวกว่า immediate จำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาเป็นชั่วโมงถึงเป็นวันๆ เช่น จำได้ว่าเมื่อวานตอนเที่ยงกินอะไร

Remote: ความจำระยะยาว จำเหตุการณ์ในอดีต เช่น ชื่อ ที่อยู่ แต่งงานเมื่อใด พบกับแฟนได้อย่างไร

8. Cognitive function

Disturbances of memory

Amnesia: หลงลืมประสบการณ์ในอดีต อาจลืมเพียงบางส่วนหรือทั้งหมด เกิดได้ทั้งจากโรคทางกายและภาวะทางจิตใจ

Confabulation: การแต่งเรื่องขึ้นเติมในส่วนที่ขาดหายไป โดยผู้ป่วยไม่ได้ตั้งใจ และเชื่อในเรื่องที่แต่งนั้น มักเกิดสัมพันธ์กับโรคทางกาย เช่น dementia

Déjà vu: ความรู้สึกเหมือนเคยเห็นบุคคล หรือเหตุการณ์หนึ่งมาก่อน ทั้งที่ไม่เคยเห็นหรือประสบมาก่อน

Jamais vu: ความรู้สึกไม่คุ้นเคยกับเหตุการณ์ที่จริง ทั้งที่ผู้ป่วยได้เคยประสบมาแล้ว ตรงข้ามกับ Déjà vu

8. Cognitive function

Intelligence

Abstract thinking – ความคิดเชิงนามธรรม หรือความคิดเชิง concept

Concrete thinking – ความคิดเชิงรูปธรรม ไม่เข้าใจสิ่งที่เป็น concept ได้

Mental retardation: ขาดสติปัญญาที่จะเข้าใจ จำ นำไปใช้ในสิ่งใหม่ๆ

แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ mild, moderate, severe, profound

Dementia: การลดลงของเชาวน์ปัญญาโดยรวมอย่างค่อยเป็นค่อยไป
ร่วมกับมีภาวะหลงลืม โดยไม่มีความผิดปกติของความรู้สึกตัว

8. Cognitive function

Abstract thinking test

ความเหมือน

กล้วย - ส้ม

รถ - เรือ

สุนัข - แมว

ความต่าง

เด็ก - คนแคระ

กลางวัน - กลางคืน

8. Cognitive function

Intelligence General knowledge

นายกคนปัจจุบัน
ธงชาติไทยมีกี่สี
วันแม่ วันที่เท่าไร

Proverb

เข็นครกขึ้นภูเขา
น้ำขึ้นให้รีบตัก
หนีเสือปะจระเข้

8. Cognitive function

Judgement

Ability to assess a situation correctly and to act appropriately in the situation

Impaired (poor) judgement

8. Cognitive function

Judgement questions

ถ้าคุณนั่งดูภาพยนตร์อยู่ในโรงภาพยนตร์ แล้วพบว่าเริ่มมีไฟไหม้เกิดขึ้น คุณเป็นผู้ที่ทราบว่ามีไฟไหม้เป็นคนแรก คุณจะทำอย่างไร

คุณกำลังเดินอยู่ที่ฟุตบาทถนน พบว่าที่ทางเดินมีจดหมายตกอยู่ ที่จดหมายมีเขียนชื่อที่อยู่และติดต่อฉบับเรียบร้อย คุณจะทำอย่างไร

คุณออกจากบ้าน ปิดประตูล็อกกลอนเรียบร้อย นึกขึ้นได้ว่าลืมกุญแจไว้ในบ้าน ถ้าตอนนั้นคุณอยู่คนเดียวและไม่มีใครในบ้าน คุณจะทำอย่างไร

8. Cognitive function

Insight; Ability to understand the true cause of disease or symptoms

True (emotional) insight: สามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่เป็นปัญหาหรือความผิดปกติอย่างแท้จริง และสามารถปรับตัวและจัดการกับปัญหาได้

Intellectual insight: ยอมรับและเข้าใจถึงปัญหาและความผิดปกติ แต่ไม่สามารถนำความเข้าใจนั้นมาแก้ไขปัญหาได้

Impaired insight: ไม่ยอมรับและไม่เข้าใจปัญหาหรือความผิดปกติของตน

แบบฟอร์มการตรวจสภาพจิต (Mental Status Examination : MSE)

การตรวจสภาพจิตมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไป (General Appearance)

- 1.1 ผู้ป่วยเพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
- 1.2 สัญชาติ ( ) ไทย ( ) ต่างชาติ
- 1.3 วัย ( ) เด็ก ( ) วัยรุ่น ( ) ผู้ใหญ่ ( ) ผู้สูงอายุ
- 1.4 ลักษณะภายนอกหน้าตา ( ) สมวัย ( ) อ่อนกว่าวัย ( ) แก่กว่าวัย
- สีหน้า ( ) แจ่มใส ( ) วิตกกังวล ( ) เคร่งเครียด
- ( ) เศร้า ( ) เฉยเมย
- ความพิการ ( ) ไม่มี ( ) มี .....
- รูปร่าง ( ) สมส่วน ( ) อ้วน ( ) ผอม
- การแต่งกาย ( ) สะอาด ( ) เหมาะสม ( ) สกปรก
- การเคลื่อนไหว ( ) ช้า (retardation) ( ) อยู่ไม่นิ่ง (agitation)
- ( ) กระตุก (tics)
- ( ) การบิดตัวแบบแปลกๆ (athetoid movement)
- ( ) ทำอะไรซ้ำ ๆ โดยไม่มีจุดมุ่งหมาย (stereotype)
- ( ) ลักษณะอื่นๆ.....
- 1.5 ท่าทีต่อผู้ตรวจ ( ) ร่วมมือ ( ) ไม่ร่วมมือ
- 1.6 ปฏิกริยาขณะตรวจ.....

2. ระดับความรู้สึกตัว (Consciousness)

- ( ) รู้สึกตัวดี (good conscious) ( ) ไม่รับรู้สิ่งแวดล้อม (clouding of conscious)
- ( ) สับสน (confusion) ( ) ไม่รู้สึกตัว (coma)

3. การพูด (Speech)

- 3.1 อัตราการพูด (Rate) ( ) ปกติ ( ) ช้า ( ) เร็ว
- 3.2 จังหวะ (Rhythm)
- ( ) ติดอ่าง (stuttering) ( ) พูดขาดเป็นช่วงๆ (fragmented)
- ( ) พูดแบบไม่มีช่องว่าง (pressured) ( ) หยุดติดขัดขณะพูด (blocking)
- ( ) มีความลังเล (hesitation) ( ) อื่นๆ.....

3.3 ความดัง (Volume)
( ) ปกติ ( ) เบา ( ) ดัง

3.4 ความผิดปกติของการพูด
( ) พูดเสียงเดียว (monotonous)
( ) ไม่พูดทั้งที่พูดได้ (mutism)
( ) พูดเสียงขึ้นๆลงๆ (sing song)
( ) ใช้คำพูดที่แปลกใหม่ ผู้อื่นไม่รู้ความหมาย (neologism)
( ) ใช้คำพูดหรือวลีมาผสมกัน แต่ไม่มีความหมาย (word salad)
( ) อื่น.....

4. อารมณ์ (Mood and Affect)

4.1 Mood คือ อารมณ์ภายในที่คงอยู่นาน ได้จากการถามผู้ป่วย
“ในช่วงสองสัปดาห์ที่ผ่านมา อารมณ์ของคุณเป็นอย่างไรบ้าง?”
( ) ปกติ ( ) กลัว (fearful) ( ) เศร้า (depressed)
( ) กังวล (anxious) ( ) เฉยชา (blunted) ( ) ครื้นเครง (euphoria)
( ) หงุดหงิด (irritable) ( ) รู้สึกผิด (guilty) ( ) เปลี่ยนแปลงง่าย (labile)
( ) อื่นๆ.....

4.2 Affect คือ อารมณ์ที่ผู้ป่วยแสดงออกมา ได้จากการสังเกต
( ) Range and intensity : ( ) Flat ( ) Blunted ( ) Restricted
( ) Appropriateness ระบุ.....
( ) Stability ระบุ.....

ความสอดคล้องของอารมณ์ (Affect) พิจารณาจากอารมณ์ที่สังเกตได้
( ) เหมาะสม (appropriate) ( ) ไม่เหมาะสม (inappropriate)

5. ความคิด (Thought)

5.1 รูปแบบความคิด (Form of thought)
( ) คิดเร็ว (rapid) ( ) คิดช้า (slow) ( ) ลังเล (hesitant)
( ) พูดอ้อมค้อมวกวน (circumstantial) ( ) พูดไม่ต่อเนื่อง (incoherence)
( ) พูดมาก เปลี่ยนเรื่องเร็ว (flight of idea) ( ) ตอบไม่ตรงคำถาม (irrelevant)
( ) พูดไม่ปะติดปะต่อ (loosing of association) ( ) พูดน้อย (poverty of speech)
( ) อื่นๆ .....

5.2 เนื้อหาความคิด (Content of Thought)

- ความคิดหมกมุ่น (autistic thinking) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- ย้ำคิด (obsession) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- ความกลัวที่ผิดปกติ (phobia) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- คิดว่าเจ็บป่วยทางกาย ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- ความคิดฆ่าตัวตาย (suicidal thought) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- ความคิดอยากทำร้ายผู้อื่น (homicidal thought) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....
- ความคิดหลงผิด (Delusion) ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....คือ.....
  - ( ) คิดว่าถูกเกลียด ถูกปองร้าย หรือถูกวางแผนทำร้าย (Delusion of persecution)
  - ( ) คิดว่าตนเองมีพลัง หรืออำนาจพิเศษกว่าคนอื่น (Delusion of grandeur)
  - ( ) คิดว่าเหตุการณ์ข้างนอก หรือบุคคลอื่นมีส่วนเกี่ยวข้องกับตน พุดถึงตน (Ideas of reference)
  - ( ) คิดว่าตนเองทำผิด หรือทำบาปหนักซึ่งอภัยไม่ได้ (Delusion of sin and guilt)
  - ( ) คิดว่าตนเองกำลังถูกควบคุม หรือถูกบงการ (Ideas of influence)
  - ( ) คิดว่าตนเองแปลก หรือเสียลักษณะประจำตัว (Depersonalization)
  - ( ) คิดว่าสิ่งแวดล้อมแปลกไป หรือห่างไกลออกไป (Derealization)
  - ( ) คิดว่าสามีหรือภรรยา นอกใจ (Delusion of jealousy)
  - ( ) อื่นๆ.....

6. การรับรู้สิ่งเร้า (Perception)

6.1 ประสาทหลอน (Hallucination) คือ การรับรู้โดยไม่มีสิ่งเร้า

- ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....คือ.....
  - ( ) หูแว่ว (auditory hallucination)
  - ( ) ภาพหลอน (visual hallucination)
  - ( ) ประสาทหลอนทางผิวหนัง (tactile hallucination)
  - ( ) ประสาทหลอนทางการรับรส (gustatory hallucination)
  - ( ) ประสาทหลอนทางการได้กลิ่น (olfactory hallucination)

6.2 การแปลสิ่งเร้าผิด (Illusion)

- ( ) ไม่มี ( ) มี ระบุ.....

7. การทำงานของสมอง (Cognitive function)

7.1 การรับรู้วัน/เวลา/สถานที่/บุคคล (orientation)

- ขณะนี้เป็นช่วงเวลาใดของวัน (เช้า-กลางวัน-เย็น)   ( ) ถูก   ( ) ผิด
- วันนี้วันที่เท่าไร   ( ) ถูก   ( ) ผิด
- ขณะนี้คุณอยู่ที่ไหน   ( ) ถูก   ( ) ผิด
- ขณะนี้คุณคุยกับใคร   ( ) ถูก   ( ) ผิด

7.2 ความคิดแบบนามธรรม (Abstract thinking)

1) ความสามารถในการบอกความเหมือน (Similarity)

ส้มกับกล้วย เหมือนกัน คือ (ระบุ) .....

โต๊ะกับเก้าอี้ เหมือนกัน คือ (ระบุ) .....

แมวกับหนู เหมือนกัน คือ (ระบุ) .....

2) ความสามารถในการบอกความแตกต่าง (Difference)

ต้นโพธิ์ กับ ต้นมะเขือ แตกต่างกัน คือ (ระบุ) .....

กลางวัน กับ กลางคืน แตกต่างกัน คือ (ระบุ) .....

เด็ก กับ คนแก่ แตกต่างกัน คือ (ระบุ) .....

3) บอกความหมายของสุภาษิต (Poverty Interpretation)

น้ำขึ้นให้รีบตัก หมายถึง (ระบุ) .....

หนีเสือปะจระเข้ หมายถึง (ระบุ) .....

ขี่ช้างจับตั๊กแตน หมายถึง (ระบุ) .....

7.3 ความจำ (Memory)

1) ความสามารถในการรับข้อมูล (Registration) ผู้ประเมินบอกชื่อของ 3 อย่าง โดยพูดห่างกัน ครั้งละ 1 วินาที (ต้นไม้ รถยนต์ ปากกา) เพียงครั้งเดียวแล้วให้ผู้ป่วยทวนตาม ผู้ป่วยทวน (ระบุ) .....

2) ความจำเฉพาะหน้า หรือ ความจำระยะสั้น (Retention and immediately memory) ให้ผู้ป่วยพูดตามตัวเลข (Digit forward)

296   ( ) ถูก   ( ) ผิด

5394   ( ) ถูก   ( ) ผิด

81405   ( ) ถูก   ( ) ผิด

237594   ( ) ถูก   ( ) ผิด

3957428   ( ) ถูก   ( ) ผิด

ให้ผู้ผู้ป่วยพูดทวนตัวเลขถอยหลัง (Digit backward)

95	( ) ถูก	( ) ผิด
684	( ) ถูก	( ) ผิด
5381	( ) ถูก	( ) ผิด
74396	( ) ถูก	( ) ผิด

3) ความสามารถในการจำ (Recall memory)

ให้ผู้ผู้ป่วยจำของ 3 อย่าง โดยแจ้งผู้ป่วยว่า อีก 3-5 นาที จะกลับมาทวนคำที่ให้จำ เช่น นาฬิกา

ภูเขาไฟ สมุด

ผู้ป่วยทวน (ระบุ) .....

4) ความจำในปัจจุบัน (Recent memory) การเรียนรู้สิ่งใหม่และเรียกข้อมูลนั้นกลับมาได้

เป็นชั่วโมง

วันนี้ตอนเช้ารับประทานอาหารเช้า (ระบุ) .....

เมื่อวานตอนเย็น ใครมาเยี่ยม (ระบุ) .....

5) ความจำในอดีต (Remote memory) ถามเรื่องในอดีต

- ชื่อพ่อแม่ / ลูกหลาน	( ) ถูก	( ) ผิด
- วันเดือนปีเกิด	( ) ถูก	( ) ผิด
- จบการศึกษาจากโรงเรียนอะไร	( ) ถูก	( ) ผิด

7.4 สมาธิและความสนใจ (Concentration and Attention function)

1) ให้ผู้ป่วยลบเลข 100 – 7 ในใจ ไปเรื่อยๆ โดยปกติจะทดสอบ 5 ครั้ง หากทำไม่ได้ ให้เปลี่ยนเป็น 20 - 3

ผู้ป่วยลบเลขได้ (ระบุจำนวนครั้ง) .....

2) ให้ผู้ป่วยบอกวันในสัปดาห์ย้อนหลัง

ผู้ป่วยสามารถบอกได้ ( ) ถูกต้อง ( ) ไม่ถูกต้อง

7.5 เซาว์ปัญญา (Intellectual function)

ให้ทดสอบความรู้ทั่วไป

- ธงชาติไทย มีกี่สี สีอะไรบ้าง (ระบุ).....
- วันสงกรานต์ตรงกับวันที่เท่าไร (ระบุ).....
- นายกรัฐมนตรี คนปัจจุบันของไทยชื่ออะไร (ระบุ).....

8. การตัดสินใจ (Judgment)

ถามผู้ป่วย ตามคำถามต่อไปนี้

- คุณจะทำอะไร ถ้าคุณเดินไปพบของจดหมายที่เจ้าหน้าที่ของติดแสตมป์ ตกอยู่ที่ถนน

คำตอบ (ระบุ) .....

- คุณจะทำอะไร ถ้าคุณนั่งดูภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ แล้วเห็นไฟไหม้เป็นคนแรก

คำตอบ (ระบุ) .....

- คุณจะทำอะไร ถ้าออกจากบ้านและถือคอกุญแจบ้าน แล้วพบว่าลืมลูกกุญแจไว้ในบ้าน

คำตอบ (ระบุ) .....

9. การหยั่งรู้ตนเอง (Insight)

- ตอนนี้สุขภาพของคุณ เป็นอย่างไรบ้าง

คำตอบ (ระบุ) .....

- คุณเจ็บป่วยด้วยสาเหตุอะไร

คำตอบ (ระบุ) .....

- คุณอยากให้พยาบาล ช่วยเหลืออย่างไร

คำตอบ (ระบุ) .....

- การเจ็บป่วยครั้งนี้ ส่งผลต่อคุณและครอบครัวอย่างไร

คำตอบ (ระบุ) .....

.....

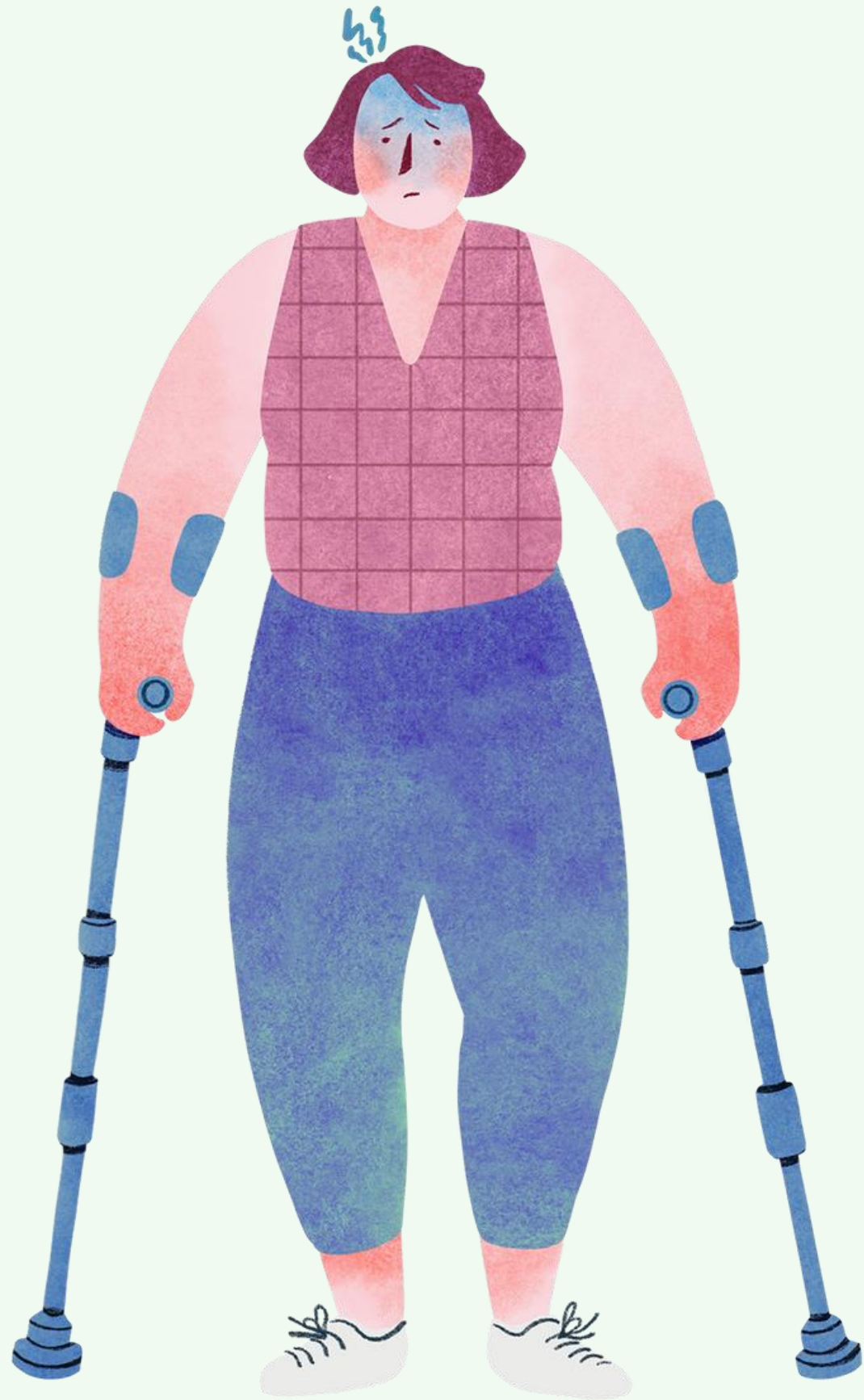
หลักการสัมภาษณ์ประวัติทางจิตเวช

แนวทางในการซักประวัติ

- ให้ผู้ป่วยเล่าถึงปัญหาที่ทำให้ผู้ป่วยมารับการรักษา
- ฟังอย่างตั้งใจ
- ไม่ควรใช้คำถามปลายปิดมากเกินไป เพราะทำให้ผู้ป่วยรอดตอบคำถาม ไม่เล่าปัญหาของตน
- เมื่อได้ข้อมูลภาพกว้างของผู้ป่วยแล้ว จึงค้นรายละเอียดเพิ่มเติม

หัวข้อสำคัญของประวัติทางจิตเวช

- ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้ป่วย
- อาการสำคัญและประวัติความเจ็บป่วยในปัจจุบัน
- ประวัติการเจ็บป่วยอื่น และการเจ็บป่วยในอดีต
- ความผิดปกติในระบบต่างๆ
- ประวัติส่วนตัว
- ประวัติครอบครัว

Thank you!